

سرطان مری

مری لوله توخالی است که غذا و مایعات را از حلق به معده حمل می کند. در هنگام بلع، دیواره عضلانی مری منقبض شده و غذا به درون معده رانده می شود. غدد جداره داخلی مری موکوس تولید می کند. موکوس سرتاسر طول مری را مرطوب نگه داشته و عمل بلع را آسان تر می کند. مری پشت نای قرار داشته و طول آن در یک شخص بالغ حدود ۲۵ سانتی متر است.

عوامل خطر :

علل واقعی بروز سرطان مری شناخته شده نیست ولی نتایج مطالعات نشان دهنده وجود عوامل زیر به عنوان عامل خطر بروز سرطان مری می باشد :

✓ سن : سرطان مری بیشتر در افراد مسن و بالای ۶۰ سال رخ میدهد .

✓ جنس : سرطان مری در مردان شایع تر از زنان است .

✓ مصرف سیگار : استعمال سیگار یا توتون ، یکی از عوامل خطر بروز سرطان مری است .

✓ مصرف الکل : نوشیدن زیاد الکل ، خطر بروز سرطان مری را افزایش میدهد . افرادی که الکل و همچنین سیگار استفاده می کنند در معرض خطر بالای ابتلا به سرطان مری قرار دارند. محققین براین باور هستند که این مواد ، اثرات مضر یکدیگر را افزایش میدهند .

(لوله پلاستیکی انعطاف پذیری که از راه بینی یا دهان وارد معده می گردد تا زمانی که خود بیماران قادر به تغذیه باشند)

بیماران مبتلا به سرطان مری اغلب تشویق می شوند ترجیحا روزانه به جای یک وعده بزرگ غذایی ، چندین وعده کوچک ذایی داشته باشند . وقتی که عمل بلع مشکل می شوند غالب بیماران قادر به خوردن غذاهای نرم و مایعات هستند .

پودینگ ، بستنی و انواع سوپ معمولا غذاهایی هستند که به آسانی بلعیده می شوند . استفاده از مخلوط کننده برای تهیه و آماده کردن غذاهای جامد و سفت مفید است . پزشک متخصص تغذیه و رژیم درمانی ، به بیماران سرطانی توصیه می کند که از روش های ذکر شده یا سایر روش ها استفاده نموده و رژیم غذایی خود را حفظ کنند .

اهمیت مراقبت های پیگیری :

مراقبت پیگیری بعد از درمان در سرطان مری برای اطمینان از عدم تغییرات در وضعیت سلامت بیماران ضروری است . چنانچه سرطان عود کرده یا پیشرفت کند و یا چنانچه فرد به سرطان جدیدی مبتلا شود ، بایستی هرچه زودتر برای بیماران درمان شروع گردد . کنترل شامل معاینه بدن ، عکس برداری توسط اشعه ایکس و سایر آزمایشات آزمایشگاهی است . در فواصل بین زمان های ملاقات با پزشک ، بیماران باید هرگونه مشکل خود را با پزشک درمیان بگذارند تا هرچه زودتر بیماری آشکارتر شود .

شناسنامه بروشور آموزشی	
عنوان آموزش	سرطان مری کد: الف . پ . ۱۷
تهیه کننده	سوپروایزر آموزش سلامت: سوسن قصرساز - رابط آموزش به بیمار: زانیار شکوه پورپرستار
تایید کننده	کارگروه آموزش به بیمار
سال تهیه: ۱۴۰۳/۶	بازبینی: ۱۴۰۴/۶
منابع:	۱) برونر و سودارث - پرستاری داخلی - جراحی ۲- https://fa.wikipedia.org/wiki/
پزشک تایید کننده:	دکتر لطف الله ساعد - فوق تخصص غدد
ناظر کیفی:	دکتر خالد فتحی زاده - فوق تخصص ریه - رئیس مرکز
آدرس	بلوار توحید - مرکز پزشکی آموزشی درمانی توحید مرکز جراحی قلب شهید بروجردی تلفن: ۰۸۷۳۳۲۸۶۱۱۲ - ۱۷ - واحد آموزش به بیمار و پیگیری

رادیوتراپی عمدتاً بستگی به مقدار اشعه و ناحیه تحت درمان دارد.

شیمی درمانی: شیمی درمانی نیز همچون پرتو درمانی، سلول های طبیعی را به اندازه سلول های سرطانی تحت تاثیر قرار میدهد. عوارض شیمی درمانی شامل تهوع، استفراغ، کم اشتها، ریزش مو، بثورات جلدی، خارش زخم های لب و دهان، اسهال، سنگی یا بی حالی است.

این عوارض جانبی عموماً در طول دوره های بهبودی بین درمان ها و یا بعد درمان، بتدریج از بین می رود.

تغذیه:

تغذیه خوب در طول درمان سرطان به معنی کسب کالری و پروتئین کافی برای تنظیم و کنترل وزن از دست رفته و حفظ و نگهداری نیرو و توانایی بدن است.

تغذیه خوب اغلب به بیماران سرطانی کمک می کند تا احساس بهتر و انرژی بیشتر داشته باشند. اغلب مبتلایان به سرطان مری به علت دشواری بلع، در خوردن دچار اشکال می شوند. بیماران در صورت ناراحتی و خستگی تمایلی به غذا خوردن نخواهند داشت. همچنین اکثر عوارض جانبی درمان از جمله کم اشتها، تهوع، استفراغ و خشکی دهان یا زخم های دهانی میتوانند تغذیه بیماران را با مشکل مواجه کند. بنابراین بیماران ممکن است مزه غذا را متفاوت حس کنند.

هی نیز از لوله های پلاستیکی یا بخشی از روده، جهت ارتباط بین مری و معده استفاده میگردد. همچنین ممکن است جراح، مجرای بین معده و روده باریک را پهن تر کند تا محتویات معده آسان تر به درون روده باریک وارد شود. گاهی اوقات عمل جراحی بعد از اتمام سایر درمان ها انجام می گیرد.

رادیوتراپی:

رادیوتراپی استفاده از اشعه ایکس جهت از بین بردن سلول های سرطانی می باشد، رادیوتراپی ممکن است به تنهایی یا همراه شیمی درمانی به عنوان درمان اولیه و جایگزینی جراحی، استفاده شود. مخصوصاً اگر اندازه یا موقعیت تومور، عمل جراحی را مشکل آفرین نماید.

شیمی درمانی:

شیمی درمانی، کاربرد داروهای ضد سرطان به منظور از بین بردن سلول های سرطانی است.

عوارض جانبی درمان:

جراحی: ناحیه تحت جراحی ممکن است دچار درد و حساسیت کوتاه مدت شود ولی این درد و ناراحتی توسط داروهای مسکن قابل کنترل است. بیماران تمرینات خاص و سرفه کردن را برای تمیز کردن ریه های خود یاد می گیرند.

رادیوتراپی: شایع ترین عوارض، خشک و ضخمی شدن دهان و گلو، دشواری بلع و تورم دهان و لته ها می باشد. عوارض جانبی

علائم و نشانه ها:

معمولاً سرطان مری در مراحل اولیه، بدون علامت است. در صورت پیشرفت سرطان نشانه های آن عبارتند از:

اشکال در بلع (بلع مشکل و دردناک)، کاهش شدید وزن، درد گلو یا پشت (درد زیر جناغ)، خشونت صدا یا سرفه مزمن، استفراغ و سرفه خونی. این علائم ممکن است در سایر وضعیت ها نیز ایجاد شود. مهم است که افراد آنها را با پزشک در میان بگذارند.

درمان:

درمان سرطان مری بستگی به عواملی از قبیل اندازه، موقعیت و وضعیت تومور و سلامت عمومی بیمار دارد. بیماران اغلب توسط گروهی از پزشکان متخصص شامل متخصصین گوارش، انکولوژیست بالینی و انکولوژیست رادیوتراپی درمان می شود.

جراحی:

شایع ترین درمان سرطان مری، جراحی است. معمولاً جراح کل تومور یا قسمتی از مری و غده های لنفاوی مجاور تومور و سایر بافت های ناحیه را برمیدارد. عمل برداشتن مری از وفاگوستومی نامیده می شود. جراح قسمت های سالم باقی مانده مری را به معده وصل می کند. بنابراین، بیمار باز هم قادر به عمل بلع می باشد.